

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie wprowadza zmianę w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861, z późn. zm.), zwanym dalej „nowelizowanym rozporządzeniem”, wydanym na podstawie art. 81 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”.

Celem nowelizacji jest zwiększenie maksymalnej liczby punktów ECTS, jaka może być uzyskana w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość na studiach o profilu ogólnoakademickim.

Zgodnie z art. 67 ust. 4 ustawy, jeżeli pozwala na to specyfika kształcenia na studiach na określonym kierunku, część efektów uczenia się objętych programem studiów może być uzyskana w ramach zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość przy wykorzystaniu infrastruktury i oprogramowania zapewniających synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami i osobami prowadzącymi zajęcia. Przepis art. 81 pkt 4 ustawy upoważnia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki do określenia, w drodze rozporządzenia, m.in. maksymalnej liczby punktów ECTS, jaka może być uzyskana w ramach kształcenia na odległość.

W obecnym stanie prawnym liczba punktów ECTS możliwa do uzyskania w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość nie może być większa niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie.

Wiele uczelni wskazuje, że obowiązująca obecnie maksymalna liczba punktów ECTS możliwa do uzyskania w ramach kształcenia na odległość ogranicza konkurencyjność polskich uczelni w skali międzynarodowej, a także możliwość wprowadzenia nowoczesnych, zaawansowanych technologicznie metod kształcenia. Obserwowane w świecie zwiększenie zapotrzebowania na edukację na poziomie wyższym, rosnąca mobilność studentów z zagranicy oraz zaawansowany rozwój nowoczesnych technologii przeznaczonych do komunikacji i przekazywania wiedzy sprawiają, że wiele polskich uczelni zauważa potrzebę rozszerzenia oferty dydaktycznej realizowanej z zastosowaniem różnych metod i technik kształcenia na odległość, w tym adresowanej do odbiorców zagranicznych. Za zwiększeniem maksymalnej liczby punktów ECTS możliwej do uzyskania w ramach kształcenia na odległość przemawia również wzrastająca liczba studentów czynnych zawodowo, którzy ze względu na obowiązki zawodowe czy rodzinne często nie mogą uczestniczyć w zajęciach odbywających się w uczelni,

w związku z czym niejednokrotnie rezygnują ze studiów, ograniczając tym samym możliwości swojego rozwoju zawodowego.

Projektowana zmiana zakłada zwiększenie określonej w § 13 nowelizowanego rozporządzenia maksymalnej liczby punktów ECTS możliwej do uzyskania w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość z 50% do 75% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie na studiach o profilu ogólnoakademickim. Projektowana zmiana nie wyklucza możliwości prowadzenia zajęć w tradycyjny sposób w siedzibie lub w filii uczelni, nie grozi więc obniżeniem poziomu kształcenia na tych studiach.

Wprowadzenie projektowanej zmiany nie narusza warunków określonych w art. 63 ust. 1 ustawy dla studiów prowadzonych w formach stacjonarnej i niestacjonarnej. W świetle tego przepisu w formie studiów stacjonarnych są prowadzone studia, w ramach których co najmniej połowa punktów ECTS objętych programem studiów jest uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów, natomiast w formie studiów niestacjonarnych są prowadzone studia, w ramach których mniej niż połowa punktów ECTS objętych programem studiów jest uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów. Z przepisu tego wynika zatem, że liczba punktów ECTS przyporządkowana do zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów jest określana w programie studiów przez uczelnię i determinuje realizację tego programu w formie studiów stacjonarnych albo studiów niestacjonarnych.

W ramach łącznej liczby godzin zajęć określonych w programie studiów, uczelnia określa liczbę godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, metodą synchroniczną (np. wideowykłady, videokonferencje, wideoczaty) i asynchroniczną (np. platforma zdalnego nauczania, wykłady audio zamieszczane w sieci, konsultacje prowadzone za pomocą komunikatorów internetowych, transfer i wymiana wiedzy, publikacje na blogach edukacyjnych, czy w serwisach społecznościowych – artykuły, zbiory linków, dyskusje).

Liczba godzin zajęć zrealizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, w tym liczba godzin pracy własnej studenta, przekłada się na liczbę uzyskanych przez studenta punktów ECTS. Zgodnie z art. 67 ust. 2 i 3 ustawy punkty ECTS stanowią miarę średniego nakładu pracy studenta niezbędnego do uzyskania efektów uczenia się, a punkt ECTS

odpowiada 25–30 godzinom pracy studenta obejmującym zajęcia organizowane przez uczelnię oraz jego indywidualną pracę związaną z tymi zajęciami.

Zajęcia realizowane metodą synchronicznego udziału wykładowcy i studenta, tj. prowadzone w sposób zapewniający bezpośrednią interakcję między studentem a nauczycielem w czasie rzeczywistym, umożliwiającą natychmiastowy przepływ informacji, mogą więc być zaliczane do zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów. W przypadku realizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w ramach zwiększonej liczby punktów ECTS zachowanie odpowiedniej proporcji zajęć realizowanych metodą synchroniczną i asynchroniczną będzie zatem przesądzało o tym, czy studia są prowadzone w formie stacjonarnej czy niestacjonarnej.

W przypadku studiów o profilu praktycznym proponuje się pozostawienie dotychczasowej maksymalnej liczby punktów ECTS, jaka może być uzyskana w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość wynoszącej 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia tych studiów na danym poziomie. Ze względu na specyfikę kształcenia na tych studiach, ukierunkowanego na kształtowanie umiejętności praktycznych, metody i techniki kształcenia na odległość mogą być wykorzystywane jedynie pomocniczo, stosownie do § 12 ust. 2 nowelizowanego rozporządzenia. Pozostawienie dotychczasowej maksymalnej liczby punktów ECTS możliwej do uzyskania w ramach kształcenia na odległość wynika z określonych w § 3 ust. 5 pkt 1 i § 6 nowelizowanego rozporządzenia wymagań dla programu studiów o profilu praktycznym. Zgodnie z tymi przepisami program studiów o profilu praktycznym obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie. Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej oraz w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Praktyki zawodowe w wymiarze określonym w art. 67 ust. 5 ustawy, wynoszącym co najmniej 6 miesięcy – w przypadku studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich oraz co najmniej 3 miesiące – w przypadku studiów drugiego stopnia, stanowią jedną z najważniejszych części zajęć objętych programem tych studiów.

Należy podkreślić, że prowadzenie przez uczelnie kształcenia na odległość nie może być celem, a jedynie metodą kształcenia, która – uwzględniając specyfikę kierunku studiów

oraz realizowanych zajęć – ma służyć zapewnieniu właściwego poziomu kształcenia i doskonaleniu jakości kształcenia na tych studiach.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 października 2020 r. Ponadto proponuje się, aby zmieniony tym rozporządzeniem przepis § 13 nowelizowanego rozporządzenia, w zakresie, w jakim dotyczy maksymalnej liczby punktów ECTS możliwej do uzyskania w ramach zajęć realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość na studiach o profilu ogólnoakademickim miał zastosowanie do kształcenia na tych studiach począwszy od cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2020/2021. Oznacza to, że uczelnie będą mogły prowadzić zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w wymiarze umożliwiającym uzyskanie maksymalnie 75% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie w ramach kształcenia studentów rozpoczynających studia o profilu ogólnoakademickim od dnia 1 października 2020 r. Natomiast kształcenie studentów, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia będą studiowali na drugim i kolejnych latach studiów będzie prowadzone na dotychczasowych zasadach do czasu ich ukończenia.

Należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych, w stosunku do wydania rozporządzenia, środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projektowane rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projektowane rozporządzenie nie dotyczy praw i obowiązków majątkowych przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

Projektowane rozporządzenie nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.